

T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI

ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ

HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ

ÖĞRETİM PROGRAMI
(11. SINIF)

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

2026

İÇİNDEKİLER

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI	4
1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI	4
1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU	4
1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI	4
2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI	5
2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI	5
2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR	6
2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU	11
2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI	11
2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI	12
3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER	14

1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARI

1.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ TEMEL YAKLAŞIMI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında geliştirilmiştir. Bu modelde yer alan beceri, eğilim ve değerler; soyut fikir ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken gerçekleştirilen zihinsel faaliyetlerle birlikte bireyin kendisi ve çevresiyle olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan yeterlilikleri ifade eder. Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli, ülkemizin eğitim sisteminde önemli değişiklikler yapmayı hedefleyen bir dönüşüm programıdır. Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının da bu dönüşüme uyum sağlaması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının temel yaklaşımı bu modelin temel ilkelerine uygun olarak şekillenmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne göre geliştirilen Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları öğrencilerin

- Bütüncül öğrenme yaklaşımı içerisinde dinî bilgileri öğrenmenin yanında mesleki beceriler, sosyal sorumluluk bilinci, millî ve kültürel değerlere bağlılık ile çağın gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanmalarını,
- İslam'ın adalet, saygı, sorumluluk, merhamet ve ihlas gibi manevi temel değerlerini esas alarak bu değerlere bağlı ve topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini,
- Mesleki hayata ve yükseköğretime en iyi şekilde hazırlanmalarını sağlayacak bilgi ve becerileri kazanmalarını,
- İlmî düşüncüyü benimsemelerini, araştırma yapma becerilerini geliştirmelerini ve bilgiye ulaşma yollarını öğrenmelerini,
- Günümüz teknolojilerini etkin bir şekilde kullanabilen, sistem okuryazarlığı düşüncesini benimsemiş bireyler olarak yetişmelerini,
- Millî birlik ve beraberlik duygusunu güçlendirerek vatan sevgisi ve millet bilincini haiz, manevi değerlere bağlı bireyler olarak yetişmelerini hedefler.

Yukarıda belirtilen hususların somut olarak ortaya çıkması için öğretim programlarında

- Kur'an-ı Kerim, hadis, fıkıh, tefsir, kelam, akaid gibi temel İslam bilimlerine ait bilgilerin incelenmesi ve araştırılması,
- Dinler tarihi, İslam kültür ve medeniyeti gibi sosyal bilimler alanına giren konuların İslam dünyası ve Türkiye bağlamında irdelenmesi,
- Arapçanın hem dinî metinleri anlama hem de iletişim kurma aracı olarak kullanılabilmesi,
- Öğrencilere mesleki alanda gerekli olan bilgi ve becerilerin yanı sıra problem çözme, iletişim, ekip çalışması gibi yetkinliklerin kazandırılmasına hizmet edecek yaklaşımlara ağırlık verilmektedir.

Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli kapsamında hazırlanan Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programları, öğrencilerin hem dinî bilgi ve değerlere hem de çağın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahip, topluma faydalı bireyler olarak yetişmelerini hedeflemektedir. Bu sayede öğrenciler, mesleki hayatlarının yanı sıra yükseköğretimde de başarılı olabileceklerdir.

1.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ VİZYONU

Mesleki din eğitiminin vizyonu; Anadolu imam hatip lisesi mezunlarının yükseköğretim süreçlerine katılmaya hazır, dinî hizmetleri ifa edebilecek yeterliliğe sahip, "yetkin ve erdemli insan" olma yolunda gelişimlerini sürdüren öğrenciler olarak yetişmelerini sağlamaktır.

1.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ MESLEK DERSLERİ ÖĞRETİM PROGRAMLARININ GENEL AMAÇLARI

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının amacı, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde belirtilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ve 32. maddesinde belirtilen imam hatip liselerinin tanımı ile Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'ne uygun olarak

- İslam'ın inanç, ibadet ve ahlak esaslarını içselleştiren,
- İslam'ın temel kaynaklarını tanıyan,

- Dini doğru anlama ve dinî meselelere çözüm üretmede bu kaynaklara başvurabilen,
- İslam'a mensup olmanın huzur ve mutluluğunu hisseden,
- Hz. Muhammed'i (sav) örnek alan,
- İbadetlerle ilgili uygulama becerisi ve alışkanlığına sahip,
- Dünya ahiret dengesini kurabilen,
- Ahlaki olgunluğa erişmiş,
- İnceleyen, araştıran, analitik düşünen ve edindiği bilgiler ışığında akli ve naklî delilleri kullanarak problemlere çözüm üretebilen,
- Sosyal hayatta gerekli olan İslami hükümleri bilen,
- Toplumu din konusunda aydınlatan, toplumun dinî bilgilerle ilgili ihtiyaçlarına cevap verebilen bireyler yetiştirmektir.

2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI

2.1. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAKLAŞIMI VE ÖZEL AMAÇLARI

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın geliştirilmesinde Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni esas alınmıştır. Bu modelde yer alan kavramsal beceriler, bireyin soyut fikirlerini ve karmaşık süreçleri eyleme dönüştürürken zihinsel faaliyetlerinin bir ürünü olarak gerçekleştirilen eylemleri ifade eder. Sosyal-duygusal öğrenme becerileri ise bireyin kendisi ve çevresi ile olumlu ilişkiler kurabilmesi, duygularını yönetebilmesi, empati yapabilmesi ve sağlıklı bir benlik geliştirebilmesi için gerekli olan becerileri ifade eder. Eğilimler bireyin sahip olduğu becerileri niyet, duyarlılık, isteklilik ve değer verme öğeleri doğrultusunda nasıl gerçekleştirdiği ile ilgili zihinsel örüntüleri, alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri kapsayacak şekilde yapılandırılmıştır. Bu yönüyle alan becerileri, kavramsal becerileri ve/veya alana özgü bütünlük becerileri ve bu becerilerin süreç bileşenlerini de içerir. Beceri temelli öğrenme; öğrencilerde öğrenme süreci içinde kazanılması, geliştirilmesi ve hayata aktarılması tasarlanan bilgi, tutum ve beceriler bütünü ifade etmektedir. Bu bağlamda temel becerileri ön planda tutan, öğrenme sürecinde öğrencinin aktif katılımına ve öğretmen rehberliğine imkân veren, öğrencilerin araştırma yapabilecekleri, keşfedebilecekleri, çözüm ve yaklaşımlarını paylaşım tartışabilecekleri ortamların sağlanmasının önemi vurgulanmıştır. Programda gelişim düzeyini göz önünde bulunduran, öğrenme sürecinde ön bilgileri harekete geçiren anlamlı öğrenmelerin gerçekleşmesi hedeflenmiştir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı; öğrencilerin ülkemizdeki din hizmetlerini, bu hizmetleri yürüten kurumları ve bu kurumlardaki görevleri tanımalarını, iletişim ve hitabet becerilerini geliştirmelerini ayrıca dinî hitabet kapsamında vaaz, hutbe ve dinî merasimleri uygulayabilmelerini amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu programla öğrencilerin millî ve manevî bilinci yüksek bireyler olarak yetişmeleri hedeflenmektedir. Öğretim programı, "Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi" doğrultusundaki değerleri bireyin içselleştirerek davranışlarına yansıtmasını, ahlaki tutarlılık sergilemesini ve amelin ahlakla bütünleşmesini hedeflemektedir. Çatı değerler doğrultusunda insanın, kendisi dâhil, tüm varlıkların varoluşsal değerini kavrayarak hayatı anlamlı bir bütünlük içerisinde değerlendirmesini amaçlamaktadır.

*Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın temel hedefi yetkin ve erdemli bireyler yetiştirmek olup program ile bireylere etkili iletişim, hitabet ve mesleki uygulama yetkinliği kazandırılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda program hazırlanırken bireylerin huzurunu sağlamak için çalışkanlık, mütevakıf ve sabır; aile ve toplumun huzurunu sağlamak için aile bütünlüğü, dostluk, saygı, sevgi, sorumluluk ve vatanseverlik; yaşanabilir çevre için merhamet değerlerine yer verilmiştir. Ayrıca *Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın çeşitlendirilmesi ve zenginleştirilmesi amacıyla bilgi okuryazarlığı, dijital okuryazarlık ve vatandaşlık okuryazarlığından yararlanılmıştır.**

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın hazırlık ve geliştirme süreçlerinde ihtiyaç analizi ve literatür taraması yapılmış, bu alanda hazırlanmış akademik yayınlar incelenmiş, Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan "Öğretim Programlarını Değerlendirme Raporu", "21. Yüzyıl Becerileri ve Değerlere Yönelik Araştırma Raporu", "Öğretmenlerin Ders Kitabı Kullanımı ile İlgili Araştırma Raporu", "Ders Kitaplarında Okunabilirlik" ve "Ders Kitaplarını Değerlendirme Raporu (Öğretmen Görüşleri)" adlı yayınlar analiz edilmiştir. Sahada görev yapan öğretmenlerin görüşlerine programın hazırlanma sürecinde başvurulmuştur.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nda yer alan beceriler; din eğitimi ve öğretimi alan becerileri, kavramsal becerileri, diğer disiplinlere ait bazı beceri setleri, sosyal ve duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, eğilimler ve değerleri de dikkate alan bütüncül bir yaklaşımla tasarlanmıştır. Aynı zamanda program; temel eğitim düzeyindeki din kültürü ve ahlak bilgisi dersi ile din, ahlak ve değerler alanına ait seçmeli derslerin konularını dikkate alan, dikey bağlantılı, tekrardan uzak, sade ve öğrencinin derinleşebileceği bir yaklaşıma sahiptir. Bu nedenle program, öğrencilerin bütünsel gelişiminin desteklenmesini ve gerçek hayatla güçlü bağlar kurulmasını esas alır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri esas alınarak hazırlanan Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı ile öğrencilerin

1. Ülkemizdeki din hizmetlerini müşahade edebilmeleri,
2. Din hizmetlerinde iletişim ve hitabet konularını çözümlemeleri,
3. Vaazı usulüne uygun olarak yerine getirebilmeleri,
4. Hutbeyi usulüne uygun olarak yerine getirebilmeleri,
5. 4-6 yaş grubuna yönelik din eğitimini usulüne uygun olarak yerine getirebilmeleri,
6. Cami musikisi örneklerini usulüne uygun biçimde yerine getirebilmeleri,
7. Dua örneklerini usulüne uygun biçimde yerine getirebilmeleri,
8. Sosyal yaşamda yer alan dinî merasimleri usulüne uygun biçimde yerine getirebilmeleri,
9. Cenazeye ilgili dinî işlemleri usulüne uygun biçimde yerine getirebilmeleri amaçlanmaktadır.

2.2. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN UYGULANMASINA İLİŞKİN ESASLAR

1. Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nda eğitim ve öğretim süreçleri; Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli ile hedeflenen öğrenci profiline uygun, millî ve manevi değerlerimizi tanıyan, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak geleceğe yön veren yetkin ve erdemli öğrencilerin yetiştirilmesine hizmet edecek şekilde planlanır ve yürütülür. Bu kapsamda sevgi, saygı, kardeşlik ve dostluk bağlarını güçlendiren; vatan, millet, bayrak, şehitlik, gazilik gibi millî birlik ve beraberliği pekiştiren değerlerin öğrencilerin zihninde güçlü bir şekilde yer etmesine özen gösterilir.
2. Öğretim programı, beceri temelli olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede öğrenme-öğretme yaşantılarında; programda yer verilen becerilerin ve süreç bileşenlerinin, değerlerin, eğilimlerin ve anahtar kavramların bütüncül bir şekilde kazandırılmasına özen gösterilir.
3. Öğretim programında "İçerik Çerçevesi" bölümünde konu başlıklarına yer verilmiştir. Konu alt başlıkları, "öğrenme çıktıları ve süreç bileşenleri" ve "öğrenme-öğretme yaşantıları" esas alınarak oluşturulabilir.
4. Öğrenme-öğretme uygulamalarında bazı bölümlerde "İstenir/İstenebilir" şeklinde iki farklı kullanım mevcuttur. Öğretmenler için içerik çerçevesine ve öğrenme çıktılarına işaret eden bölümlerde tercih söz konusu değilken öğretim yöntemleri veya ölçme ve değerlendirme süreçlerinde konunun ve sınıfın şartları göz önünde bulundurularak tercihte bulunulabilir.
5. Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin yeteneklerine, ihtiyaçlarına ve özel durumlarına göre çeşitlendirilir.

Öğrencilere bilgi ve becerilerin ölçülmesi ile değerlendirilmesinde ilgi çekici, günlük hayatla ilgili çevrede karşılaşılabilecek problemlerle ilgili görevler verilerek motive edici geri bildirimler sağlanır. Süreç içinde öğrencilerin seviyelerine uygun dijital içerik ve teknolojilerden yararlanılır.

6. Ön değerlendirme, köprü kurma, öğrenme kanıtları, öğrenme-öğretme uygulamalarında verilen öğretim yöntem ve teknikleri ile ölçme araçları öneri niteliğindedir. Öğrenme çıktısı, içerik ve öğrencilerin özellikleri dikkate alınarak üniteye uygun biçimde çeşitlendirilmeli ve hazırlanan tüm materyallerde bu bölümlere yer verilmelidir.
7. Hitabet ve mesleki uygulama dersine yönelik ölçme ve değerlendirme faaliyetleri, uygulama esaslı ve süreç odaklı yürütülür. Ölçme ve değerlendirmede öğrencilerin bireysel farklılıkları, hazır bulunuşluk düzeyleri ve dersteki gelişim süreçleri dikkate alınır. Öğrenme çıktıları değerlendirilmek için kullanılacak ölçme araçlarında çeşitlilik sağlanır. Her ünite için en az bir performans görevi verilir.
8. Beceri temelli öğretim sürecinde tanılayıcı, biçimlendirici ve düzey belirleyici ölçme ve değerlendirme uygulamalarının yapılmasına dikkat edilir. Öğretim programları kapsamında sadece sonuca odaklanan bir yaklaşımdan ziyade öğrencilerin süreç içindeki öğrenme düzeylerini takip etmek için geliştirici (biçimlendirici) ölçme ve değerlendirme uygulamaları kullanılır.
9. Zenginleştirme ve destekleme uygulamaları, ihtiyaç hâlinde sınıftaki farklı öğrencilerin gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde planlanır. Zenginleştirme ve/veya destekleme bölümündeki içeriklere ders kitaplarında yer verilmez, bu bölüm ihtiyaç duyulması hâlinde e-içerik olarak verilebilir.
10. Türkçemizin doğru ve etkili kullanılmasına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilir.
11. Programda her ünite için öngörülen süre ve ünitelerin işleniş sırası belirtilmiştir. Ancak zümre öğretmenleri tarafından öğrenci seviyesi ve çevre şartlarına uygun şekilde farklı planlamalar yapılabilir.
12. Öğretim programındaki alana özgü kelime, kavram ve tamlamalar, Talim ve Terbiye Kurulu Mütalaası ile uygulamaya konan "*Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Kavramları Yazım Kılavuzu*" esas alınarak yazılmıştır. İlgili kılavuzda bulunmayan alana özgü kelime, kavram ve tamlamaların yazımında ise kılavuzda belirtilen ilke ve esaslara uyulmuştur.
13. Öğrencilere kazandırılması hedeflenen becerilerin desteklenmesi amacıyla sınıf içi uygulamaların yanı sıra çevre şartları elverdiği ölçüde gözlem ve uygulama amaçlı sınıf dışı öğrenme ortamlarında etkinliklere yer verilir.
14. Öğrenme-öğretme yaşantılarında çevre faktörlerine, eğitim ortamına, öğrencilerin gelişim düzeylerine, genel kültür ve dinî bilgi seviyelerine göre onları aktif kılan yöntem, teknik ve stratejiler kullanılır.
15. Okuryazarlık becerisinin kazandırılmasında farkındalık, işlevsellik ve eylemsellik düzeyleri dikkate alınır.
16. Öğrenciler mesleki uygulama etkinliklerinde yetenekleri doğrultusunda yönlendirilmeli ve uygulama yapma konusunda teşvik edilmelidir.
17. Ünite içerikleri işlenirken öğrencilerin hitabet ve iletişim becerilerini arttırmaya yönelik yöntemler tercih edilmelidir.
18. Ezberlenecek dualarda öğrenci profiline uygun öğretim teknikleri belirlenmeli, lafız ve anlam bütünlüğü göz önünde bulundurularak öğrencilerin duaların anlamlarını kavramaları sağlanmalıdır.
19. Farklılaştırma bölümlerinde yer alan etkinlikler ders kitaplarında yer almayacak, öğretmenler tarafından planlanacaktır.
20. İçerik çerçevesinde yer alan ayet ve surelerin anlamları verilirken Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan meal ve tefsirlerden, Diyanet İşleri Başkanlığına ait görsel, işitsel ve dijital materyallerden yararlanılmıştır.
21. Hitabet ve mesleki uygulama dersinin ikinci ünitesinde üç öğrenme çıktısı yer almaktadır. Bu çıktılardan vaaz uygulaması kız ve erkek öğrencilere, hutbe uygulaması erkek öğrencilere, 4-6 yaş din eğitimi uygulamaları ise kız öğrencilere yönelik tasarlanmıştır.

Programlar Arası Bileşenler

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nda yer alan "sosyal-duygusal öğrenme becerileri", "değerler" ve "okuryazarlık becerileri" bütünlük bir şekilde kullanılmış; öğrenme-öğretme uygulamalarında bu unsurların öğretmenler tarafından nasıl kullanılacağına dair örneklerle yer verilmiştir.

Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın yapılandırılmasında bütüncül eğitim yaklaşımı önemli bir rol oynamıştır. Program, temel bileşenleri aracılığıyla öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişimine vurgu yapmış; öğrencilerin tüm varlık unsurlarıyla maddi ve manevi açıdan yetiştirilmesini hedeflemiştir. Bu sebeple programda öğrencilerin bilgi, beceri ve değer kazanmaları ile öğrenmeye ilişkin olumlu tutum geliştirmeleri teşvik edilmiştir.

İçerik Çerçevesi

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi bölümünde ünite kapsamında öğretilecek konuların ana başlıklarına yer verilmiştir. Programda içerik; öğrenme çıktılarından bağımsız birer bilgi yığını olarak değil öğrenmeyi gerçekleştirmek, öğrencilerin konuya ilişkin bilgi, beceri ve değer kazanmasını sağlamak için sistemli bir şekilde kullanılması gereken araçlar ve süreçte yararlanılacak konular olarak ele alınmaktadır. Ayrıca öğretim programının içeriğinde ele alınan konu başlıkları için öğrenme-öğretme uygulamaları da önerilmiştir.*
- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın içerik çerçevesi oluşturulurken konu alanındaki geleneksel yaklaşımlar, öğrencilerin ihtiyaçları ve yeni gelişmeler temel alınarak konularda öğrencilerin gelişimsel özelliklerine dikkat edilerek uygun yaş/kademelere göre ele alınmaya çalışılmıştır. Bununla birlikte öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeylerinin dikkate alınması amacıyla Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının içeriği oluşturulurken hem önceki kademelerdeki ders içerikleri hem de ortaöğretim kademesindeki diğer derslerin içerikleri göz önünde bulundurulmuştur.*

Öğrenme Kanıtları

Anadolu imam hatip lisesi meslek dersleri öğretim programlarının ölçme ve değerlendirme uygulamaları bölümünde ölçme amacına ve öğrenme çıktısına yönelik öğrenme kanıtları bulunmaktadır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinin etkililiğinin anlaşılması için önemli bir rol oynamaktadır. Bu açıdan ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme sürecinde öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve uygulanan öğretim yöntemlerinin etkililiğinin belirlenmesine rehberlik edecek şekilde tasarlanmıştır. Bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulduğunda bütün öğrenciler için aynı derecede geçerli bir ölçme ve değerlendirme aracından söz etmek mümkün değildir. Bu nedenle öğrenci performansının belirlenmesi için çeşitli ölçme araç ve yöntemlerinden elde edilen birden fazla kanıt ihtiyaç duyulmaktadır.

- Programda ölçme ve değerlendirme ilkeleri kapsamında beceri odaklı bir yaklaşımla öğrencilerin sürekli ve çeşitli şekillerde izlenmesini sağlayan ve beceri odaklı süreç değerlendirme uygulamaları dikkate alınmıştır. Öğretim programının tüm ölçme ve değerlendirme sisteminde öğrenme kanıtları sürece dâhil edilmiştir.
- Programda öğrencilerin performanslarının dikkate alınıp değerlendirilebileceği, öğrenciyi öğrenmeye motive edecek öğrenme-öğretme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu, zamana ve öğrenciye göre esneklik gösterebilen ölçme ve değerlendirme araçları kullanılmıştır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları yapılandırılırken bu uygulamaların programın tüm bileşenleriyle uyum sağlamasına dikkat edilmiştir.
- Programda verilen her öğrenme çıktısıyla ilgili en az bir öğrenme kanıtı sunulmaya çalışılmıştır. Değerler, eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme ve okuryazarlık becerileri öğrenme-öğretme uygulamalarının bir parçası olduğu ve içeriğe dâhil edildiği için öğrenme kanıtları bölümünde bunlara ilişkin doğrudan ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerine yer verilmemiştir.
- Programda verilen ölçme ve değerlendirme araçları ve yöntemleri örnek niteliğindedir. Öğretmenler, ölçme amacına ve öğrenme çıktısına uygun olmak koşuluyla farklı ölçme ve değerlendirme araçları kullanabilir.
- Programda ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin çeşitliliğine önem verilmiş, bunlara yönelik önerilerde bulunulmuştur. Öte yandan öğretmenlerin öğrenme çıktıları, içerik ve öğrenme-öğretme uygulamaları doğrultusunda

kendi yaklaşımlarını belirlemelerine imkân sağlanmıştır. Bu doğrultuda öğretmenler; açık uçlu, kısa cevaplı, eşleştirme, çoktan seçmeli, doğru-yanlış soruları, gözlem formları, kontrol listesi, dereceleme ölçekleri, dereceli puanlama anahtarları (rubrik), çalışma yaprakları, yapılandırılmış grid gibi tamamlayıcı ölçme araçlarından yararlanabilirler. Ayrıca çıkış kartı, T diyagramı, karşılaştırma tabloları gibi araçlar ile performans görevi, proje ve yazılı-sözlü sınavlar kullanılabilir; öz, akran ve grup değerlendirme formları aracılığıyla öğrencilerin de değerlendirme sürecine etkin katılımı sağlanabilir.

- Programda verilen sosyal-duygusal öğrenme becerileri, okuryazarlık becerileri, değerler ve eğilimler doğrudan ölçülemeyeceğinden bu becerilerin öğrencilerin davranış, tutum ve öğrenme süreçlerine yansımaları izlenip değerlendirilebilir.
- Her üniteye en az bir performans görevi bulunmalıdır. Bu performans görevine öğrenme-öğretme uygulamalarında yer verilmelidir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı'nın* öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, mesleki, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda öğrenme çıktılarının yıl boyunca gerçekleştirilmesiyle ilgili farklı öğrenme ortamları, öğretim yaklaşımları ve materyallerinin kullanımına yönelik örnek uygulamalara yer verilmiştir. Öğrenci merkezli etkinlikler aracılığıyla öğrencilerden ders kapsamında edindiği bilgi, beceri ve değerleri çoklu bakış açısıyla ele almaları beklenmektedir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrencilerin hem bağımsız öğrenmelerine hem iş birliği içinde çalışmalarına imkân tanıyan öğretim stratejileri kullanılmalıdır. Bu stratejiler kapsamında anlatım, tartışma, örnek olay, problem çözme, drama, bireysel çalışma, grup çalışması, beyin fırtınası, gösteri, soru cevap, benzetim, eğitsel oyunlar, altı şapkalı düşünme, sözlü tarih, yerel tarih, müze gezisi, proje vb. öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır. Bu bağlamda öğretim programının öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde öğretmenlere örnek olması amacıyla çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir.
- Öğrenme ortamları ve öğretim yaklaşımlarıyla birlikte görsel, işitsel, görsel-işitsel ve teknoloji destekli vasıtalarla öğrencilerin ilgili becerileri kazanmaları sağlanmalıdır. Öte yandan öğrenme çıktılarıyla ilgili güncel konular, farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileri ile ilişkilendirilerek sınıfa taşınmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamaları, öğrencilerin çevreleriyle daha fazla etkileşime girerek zengin öğrenme yaşantıları edinmelerine imkân sağlayacak şekilde kurgulanmıştır. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamlarının (sınıflar, okul kütüphaneleri, konferans salonları, mescit, beceri ve tasarım atölyeleri, okul bahçeleri vb.) yanı sıra okul dışı öğrenme ortamlarından da (dinî ve tarihî mekânlar, camiler, Kur'an kursları, kütüphaneler, müzeler, millî parklar, kültür merkezleri, bilim ve sanat merkezleri, araştırma enstitüleri, resmî ve özel kurum ya da kuruluşlar, sergiler vb.) olabildiğince yararlanılmalıdır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktısının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları, ekonomiklik gibi belirleyici unsurlar göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamaları (MEB tarafından geliştirilen dijital platformlar EBA vb., Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar, akıllı telefon ve tablet uygulamaları, çevrim içi paylaşım platformları) ile ulusal ve uluslararası projeler imkânlar çerçevesinde öğrenme-öğretme süreçlerine dâhil edilmelidir. Bununla birlikte millî ve dinî günler, bayramlar, önemli olaylar ile belirli gün ve haftalardan yararlanılarak öğrencilerin millî ve manevî bilinçleri geliştirilmelidir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında beceri öğretimine önem verilmiştir. Öğrenme çıktıları doğrultusunda kavramsal, okuryazarlık ve sosyal-duygusal öğrenme becerileriyle birlikte ele alınan alan becerileri; içeriğin öğrenciler tarafından öğrenilmesi sırasında kullanılacak öğretim kuram, model, strateji, yöntem, teknik ve materyaller ile ölçme ve değerlendirme araç ve yöntemlerinin belirlenmesinde önemli rol oynar. Örneğin sentezleme becerisinde kullanılacak ölçme ve değerlendirme araçları ile bilgi toplama becerisinde kullanılacak araçlar farklılık gösterecektir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında kavram öğretimine yönelik etkinlikler önemsenmiştir. Programda soyut içeriği somutlaştırmak, olası kavram yanılgısı ve kargaşasının önüne geçmek, üst düzey akademik başarı sağlamak, doğru anlama ve öğrenmeye yardımcı olmak gibi nedenlerle kavram öğretim materyallerinin kullanılması istenmektedir. Bu sebeple öğrenme-öğretme uygulamalarında öğrenme çıktılarına ve öğrenci özelliklerine uygun olarak kavram haritası, kavram ağı, anlam çözümleme tablosu, kavram bulmacası, kavram karikatürü ve kavramsal değişim metni gibi materyallere yer verilmesi önerilmiştir.

- Öğrenme-öğretme uygulamalarında değerler öğretimine yönelik önerilerde de bulunulmuştur. Öğrenme-öğretme sürecinde değerlerin öğrencilere kazandırılması, uygun yer ve zamanda bu değerlerin edinilmesini sağlayacak yaşantıların oluşturulması ve öğrencilerin bu yaşantılara aktif olarak katılmasıyla gerçekleştirilmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktılarıyla ilişkili olarak sunulan değerler dışında okul çevresindeki toplumsal ve kültürel özellikler ile öğrenci özellikleri gibi değişkenleri göz önünde bulundurarak öğretim programı kapsamında sunulan değerlerin kazandırılmasına öncülük etmelidir. Programdaki değerlere uygun öğrenme-öğretme uygulamaları oluşturma yanında öğrencilerde değerlerin içselleştirilmesine de dikkat edilmeli, değerler eğitiminde farklı yaklaşımlardan yararlanılmalıdır.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarında öğretmenler; gerektiğinde öğrencilere kaynaklık eden bir “uzman”, öğrencilerin kendi öğrenmelerini izlemeye ve yönlendirmeye yardımcı bir “rehber” olmalı ve uygun öğrenme ortamlarını sağlamada etkin görev üstlenmelidir. Öğretmenler, öğrenme çıktısına uygun köprü kurmalı; öğretim kuram, model, strateji, yöntem ve tekniğini belirlerken hem öğrencilerin bütüncül gelişimlerini hem de öğrenmelerin kalıcı ve etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamak amacıyla öğrenme-öğretme süreçlerini zenginleştirmelidir. Öğretmenler, bu doğrultuda öğrenme çıktıları ve öğrenci özelliklerini dikkate alarak resim, fotoğraf, müzik, hat, edebiyat, mimari, tiyatro, sinema gibi unsurlar ile geleneksel ve/veya modern sanat ürünlerini kullanmalıdır. Ayrıca öğrenme çıktılarına uygun olarak anı, biyografi, hikâye, makale, marş, mektup, siyasetname, söylev, şiir ve tiyatro gibi edebî türlerden faydalanılmalıdır.
- Geleneksel ve çağdaş öğretim strateji, yöntem ve tekniklerinin yanı sıra altı şapkalı düşünme, düşün-eşleş-paylaş, eğitsel oyun, görüş geliştirme ve istasyon gibi alternatif öğretim tekniklerinden de yararlanılabilir.
- Türk dilinin doğru, etkili ve güzel kullanımı çerçevesinde ders içeriğine uygun kitap listeleri belirlenerek bu kitapların okunması konusunda öğrenciler özendirilebilir.
- Öğrenme-öğretme uygulamalarının gerçekleştirilmesinde temel dinî kaynakların kullanılması önemlidir. Bu bağlamda öğrenme-öğretme uygulamalarında içerik çerçevesinin daha iyi aktarımına imkân veren ayet meallerine ve hadislerle yer verilmelidir. Ayet, ayet mealleri ve hadis metinlerinin seçiminde Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından hazırlanan kaynaklar esas alınmalı, bunun yanı sıra literatürde kabul gören eserlere başvurulmalıdır. Ancak bu kaynaklar kullanılırken telif hakları ve etik kuralları göz önünde bulundurulmalıdır. Özellikle dijital kaynakların kullanımı hususunda Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen kurallara uyulmalıdır.

Farklılaştırma

- *Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı*’nda farklılaştırma bölümü, her öğrencinin kendine özgü yetenek, ilgi ve öğrenme stillerini tanıyarak kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Farklılaştırma bölümlerindeki etkinlikler ders kitaplarında yer almayacak, öğrencilerin bireysel farklılıkları ile esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarılma yaklaşımları göz önünde bulundurularak öğretmenler tarafından planlanacaktır.
- Program, okul içi ve okul dışı uygulamalarda öğrencilerin zihinsel, sosyal, duygusal, ahlaki ve fiziksel gelişimleri ile bireysel farklılıkları dikkate alınarak yapılandırılmıştır. Bu nedenle program uygulanırken akranlarına göre farklı özellikleri olan öğrenciler için gereken esneklik gösterilmeli; öğrencilerin ilgi, istek ve ihtiyaçları doğrultusunda etkinlikler hazırlanmalı ve planlamalar yapılmalıdır.
- Anadolu İmam Hatip Lisesi Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi (11. Sınıf) Öğretim Programı’nın “Farklılaştırma” bölümü “Zenginleştirme” ve “Destekleme” alt bölümlerinden oluşmaktadır. Zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrencilerin potansiyellerini en üst düzeye çıkarabilmesi için öğretmene yönelik önerilerin bulunduğu kısımdır. Destekleme ise öğrenme-öğretme uygulamalarında zorluk yaşayan öğrencilere gerekli ek zaman ve desteğin verilebilmesi için öğretmene önerilerin sunulduğu bölümdür. Programda zenginleştirme, akranlarına göre daha ileri düzeyde olan öğrenciler için tasarlanmıştır. Öğrenmeyi zenginleştirmede kullanılan uygulama ve ortamlar; öğrencilerin dikkatini çekme, öğrenilen bilgilerin kalıcı olmasını sağlama ve birden fazla duyuya hitap etme amacıyla tasarlanmıştır. Desteklemede ise mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarına göre sadeleştirilmiş bir içerik belirlenmiş, konulara yönelik ek kaynaklara ve açıklamalara yer verilmiş, öğrencilerin bireysel olarak yapabilecekleri basit düzeyde etkinliklerin yanında öğretmeni ve akranlarıyla birlikte gerçekleştirebilecekleri orta düzeyde etkinlikler tasarlanmıştır.

2.3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN ÜNİTE, ÖĞRENME ÇIKTISI SAYISI VE SÜRE TABLOSU

ÜNİTE	Öğrenme Çıktıları Sayısı	Süre	
		Ders Saati	Yüzde Oranı (%)
1. Din Hizmetleri ve İletişim	2	14	19
2. Dinî Hitabet Uygulamaları	3	20	28
3. Tesbihat ve Dualar	2	16	22
4. Dinî Merasimler	2	18	25
Okul Temelli Planlama*	-	4	6
Toplam	9	72	100

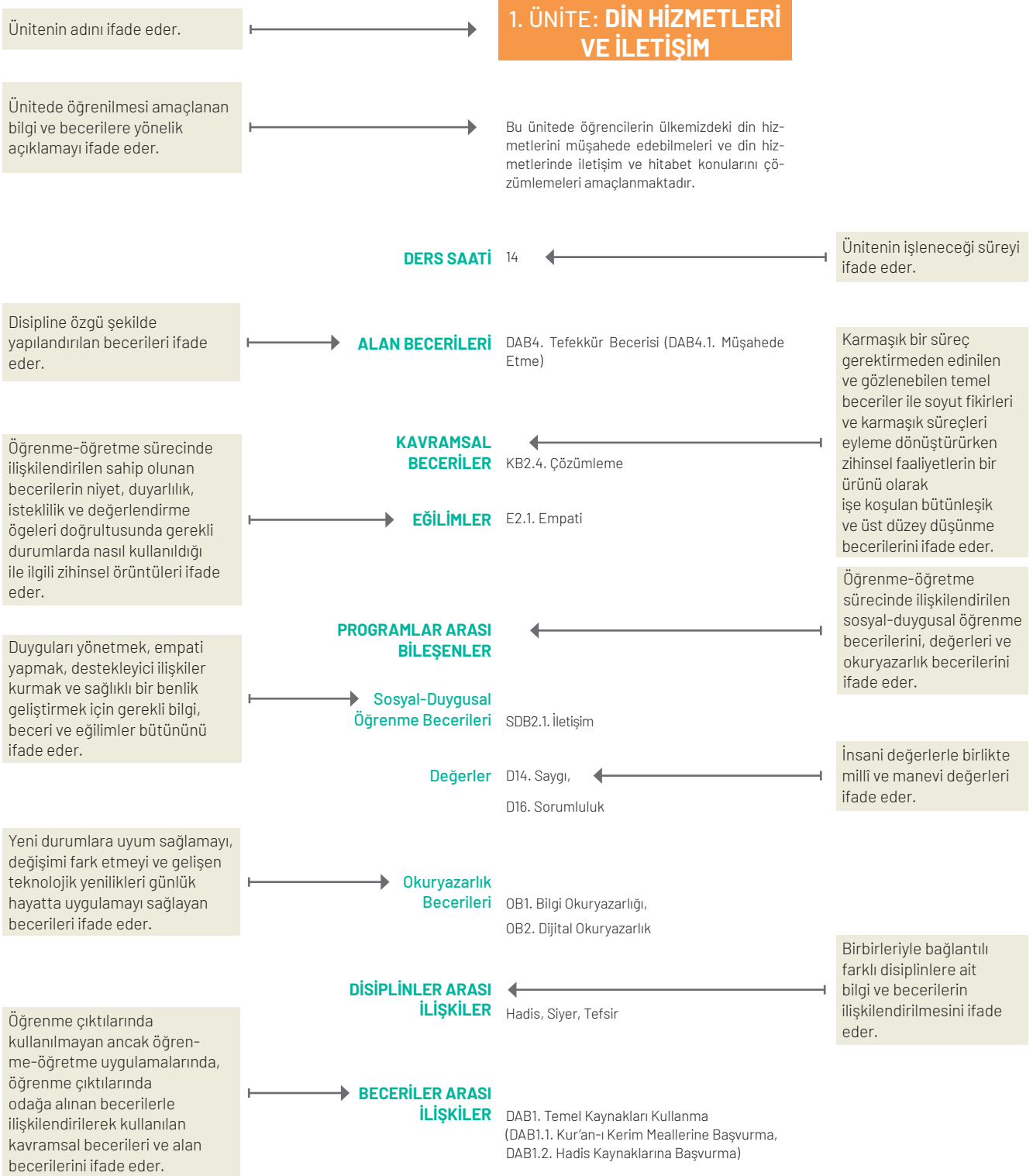
* Zümre öğretmenler kurulu tarafından ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar, okuma çalışmaları vb. faaliyetler için ayrılan süredir. Çalışmalar için ayrılan süre eğitim öğretim yılı içinde planlanır ve yıllık planlarda ifade edilir.

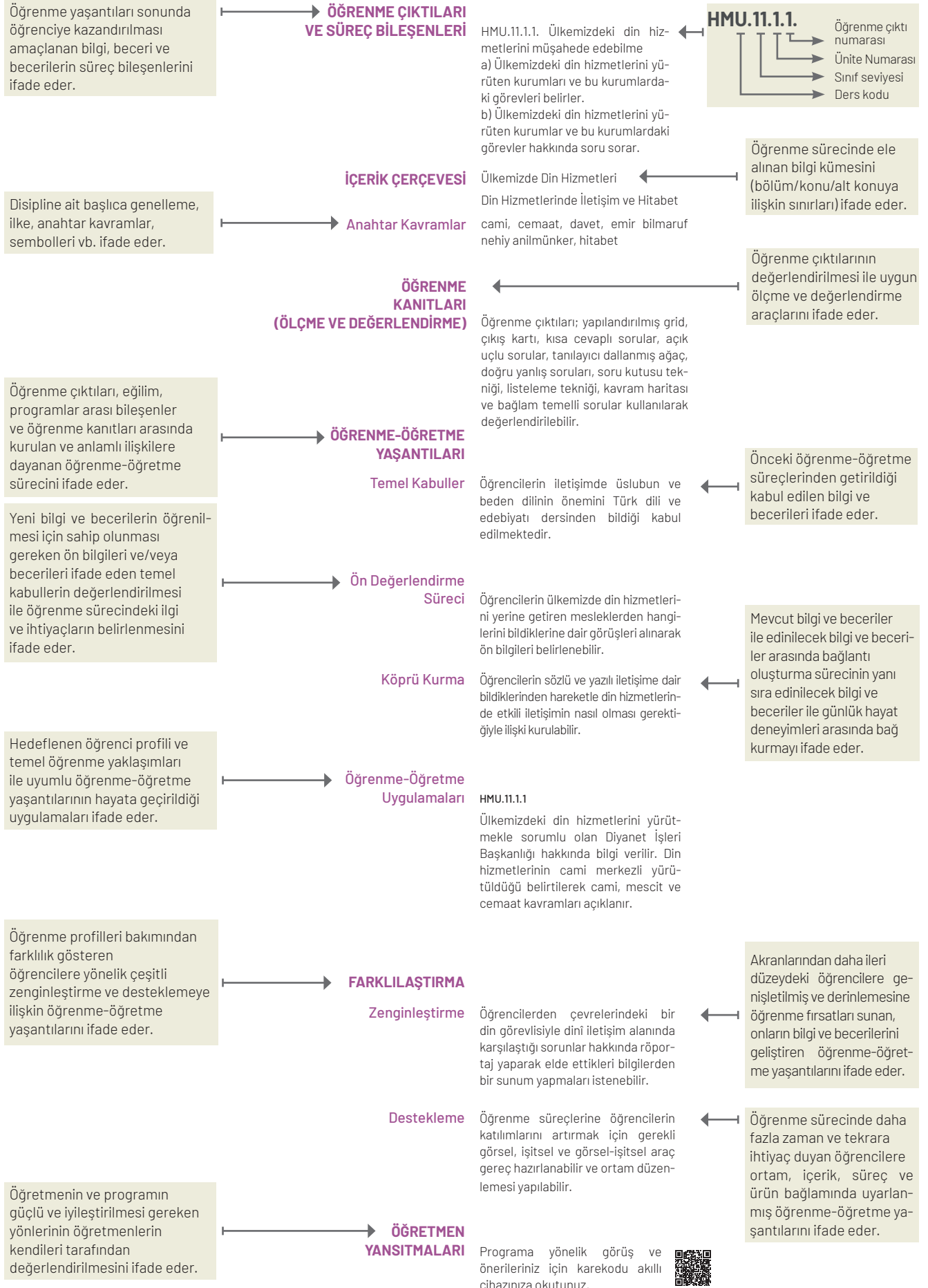
2.4. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) KİTAP FORMA SAYILARI VE KİTAP EBATLARI

DERS KİTABI	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
Hitabet ve Mesleki Uygulama (11. Sınıf)	9-11	19,5 cm X 27,5 cm

2.5. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NIN YAPISI

Hitabet ve Mesleki Uygulama Dersi(11. Sınıf)Öğretim Programı'nda her sınıf düzeyinde dört ünite yer almaktadır. Ünitelerin yapısı ve bu yapıya ilişkin açıklamalar şematik olarak aşağıda sunulmuştur.

3. ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ HİTABET VE MESLEKİ UYGULAMA DERSİ (11. SINIF) ÖĞRETİM PROGRAMI'NA AİT ÜNİTELER

1. ÜNİTE: DİN HİZMETLERİ VE İLETİŞİM

Bu ünite de öğrencilerin ülkemizdeki din hizmetlerini müşahade edebilmeleri ve din hizmetlerinde iletişim ve hitabet konularını çözümlemeleri amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 14

ALAN BECERİLERİ DAB4. Tefekkür Becerisi (DAB4.1. Müşahade Etme)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER E2.1. Empati

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri OB1. Bilgi Okuryazarlığı

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Hadis, Siyer, Tefsir

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** DAB1. Temel Kaynakları Kullanma (DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma,
DAB1.2. Hadis Kaynaklarına Başvurma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

HMU.11.1.1. Ülkemizdeki din hizmetlerini müşahade edebilme

- a) Ülkemizdeki din hizmetleri ile ilgili merak ettiği konuları belirler.
- b) Ülkemizdeki din hizmetleri ile ilgili belirlediği konular hakkında sorular sorar.
- c) Ülkemizdeki din hizmetleri ile ilgili merak ettiği konuları inceler.
- ç) İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar.

HMU.11.1.2. Din hizmetlerinde iletişim ve hitabetin unsurlarını çözümleyebilme

- a) Din hizmetlerinde iletişim ve hitabetin unsurlarını belirler.
- b) Din hizmetlerinde iletişim ve hitabetin unsurları arasındaki ilişkileri belirler.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Ülkemizde Din Hizmetleri

Din Hizmetlerinde İletişim ve Hitabet

Anahtar Kavramlar

camî, cemaat, davet, emir bilmaruf nehiy anilmünker, hitabet, imam-hatip, irşat, mescit, müezzin-kayyım, müftü, tebliğ, vaiz

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; yapılandırılmış grid, çıkış kartı, kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, doğru yanlış soruları, soru kutusu tekniği, listeleme tekniği, kavram haritası ve bağlam temelli sorular kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak “Ülkemizdeki din hizmetlerini yürüten kurumlar ve bu kurumlardaki meslekler” ile ilgili bir afiş hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan afiş; “bilgi toplama, dil ve anlatım, özgünlük, estetik ve tasarım” gibi ölçütler kullanılarak dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin iletişimde üslubun ve beden dilinin önemini Türk dili ve edebiyatı dersinden bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin ülkemizde din hizmetlerini yerine getiren mesleklerden hangilerini bildiklerine dair görüşleri alınarak ön bilgileri belirlenebilir.

Öğrencilerden sınıfta yapacakları hazırlıklı bir konuşmada nelere dikkat etmeleri gerektiğine dair görüşleri alınarak iletişim ve hitabet ile ilgili ön bilgileri belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin sözlü ve yazılı iletişime dair bildiklerinden hareketle din hizmetlerinde etkili iletişimin nasıl olması gerektiğiyle ilişki kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları **HMU.11.1.1**

Ülkemizdeki din hizmetlerini yürütmekle sorumlu olan Diyanet İşleri Başkanlığı hakkında bilgi verilir. Din hizmetlerinin cami merkezli yürütüldüğü belirtilerek cami, mescit ve cemaat kavramları açıklanır. Din görevlilerinin yetiştirilmesinde imam hatip liseleri, ilahiyat fakülteleri ve diyanet akademilerinin rolü vurgulanır. Öğrenciler din hizmetleri ile ilgili merak ettiği konuları belirler ve belirlediği konular hakkında sorular sorar. Bu süreçte soru kutusu tekniği kullanılabilir. Ülkemizdeki din hizmetlerini yerine getiren kurumlardaki görevliler ve sorumlu olduğu işler tanıtılarak din hizmetlerinin topluma ulaştırılmasına değinilir. Bu kapsamda müftü, vaiz, imam-hatip, müezzin-kayyım ve Kur'an kursu öğreticisi hakkında bilgi verilir. Ayrıca aile danışmanlığı ve manevi rehberlik büroları bünyesinde gerçekleştirilen faaliyetler ile 4-6 yaş grubuna yönelik din hizmetlerine değinilir. Bu süreçte RAFT tekniği kullanılabilir. Din hizmetlerinde destek gereksinimi olan bireylerin ihtiyaçları hakkında öğrencilerden beyin fırtınası yoluyla öneriler geliştirmeleri istenir; bu bireylerin ihtiyaçlarına öncelik verilmesini hususunda özveriyle davranmaları sağlanır (**D20.2**). Din görevlilerinde bulunması gereken temel niteliklere değinilir. Görev ve sorumluluk bilincine ilişkin hadisîşerifler ve özlü sözler paylaşılarak öğrencilerin aldıkları görevleri yerine getirirken özverili davranmaları sağlanır (**D16.3**). Yeni iletişim platformları üzerinden yürütülen dinî bilgilendirme faaliyetleri tanıtılır. Öğrenciler ülkemizdeki din hizmetleri ile ilgili merak ettiği konuları inceler. İnceleme sonuçları hakkında çıkarım yapar. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, doğru yanlış soruları, soru kutusu tekniği, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Öğrencilerden performans görevi olarak "ülkemizde din hizmetlerini yürüten kurumlar ve bu kurumlardaki meslekler" ile ilgili bir afiş hazırlamaları istenebilir. Hazırlanan afiş; "bilgi toplama, dil ve anlatım, özgünlük, estetik ve tasarım" gibi ölçütlerle dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

HMU.11.1.2

İletişim ve hitabet kavramları açıklanarak etkili iletişim hakkında bilgi verilir. Din hizmetlerinde iletişimin önemi vurgulanarak ses tonu, üslup ve beden dili gibi unsurların dinî hitabetteki etkisi açıklanır. Bu aşamada kavram analizi şeması tekniğinden yararlanılabilir. Din hizmetlerinde hedef kitleye uygun içerik ve üslup belirlemenin mesajın doğru anlaşılması, iletişimdeki amaca ulaşılması ve din hizmetlerinin topluma daha etkili biçimde ulaştırılması açılarından önemli olduğu açıklanır. Hitabet becerilerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmen tarafından belirlenen bir kavramla ilgili öğrencilerden hazırlıksız konuşma yapmaları istenebilir. Öğrencilerden hedef kitlenin duygu ve düşüncelerini anlamaya çalışarak iletişim sürecinde empati kurmaları beklenir **(E2.1)**. Dinî iletişim bağlamında irşat, tebliğ, davet ve emir bilmaruf nehiy anılmünker kavramlarına değinilir. Bu kavramlarla ilişkili ayet ve hadisler belirlenir. Verilen ayetlerin meallerini ve hadisleri öğrencilerin bulmaları istenir **(DAB1.1, DAB1.2)**. Bu aşamada anlam çözümleme tablosu kullanılabilir. Dinî hitabetin hazırlık ve uygulama süreci ele alınır. Dinî hitabetin önemi ve hitabette dikkat edilmesi gereken hususlarla ilgili Kur'an ve sünnette yer alan ilkelere değinilir. Öğrenciler dinî hitabetin ilkelerini özetleyerek din hizmetlerinde iletişim ve hitabetin unsurlarını belirler. Bu süreçte listeleme tekniği kullanılabilir. Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından yayımlanan *Hadislerle İslam* adlı eserin "Hz. Peygamber'in Konuşma Tarzı ve Hz. Peygamber'in Sahabeyle İletişimi" başlıklı bölümleri incelenir **(OB1)**. Öğrencilerden Hz. Peygamber'in insanlarla iletişimi hakkında inceledikleri metne dair düşüncelerini ifade etmeleri istenir **(SDB2.1)**. Bu aşamada hızlı tur tekniğinden yararlanılabilir. Öğrencilerin konuşmalarında birbirlerini dikkatle dinlemeleri, nezaket kurallarına uymaları ve iletişim sürecinde saygılı bir tutum sergilemeleri sağlanır **(D14.1)**. Öğrenciler din hizmetlerinde iletişim ve hitabetin unsurları arasındaki ilişkileri belirler. Bu süreçte örnek olay inceleme yöntemi kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, listeleme tekniği, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerden çevrelerindeki bir din görevlisiyle dinî iletişim alanında karşılaştığı sorunlar hakkında röportaj yaparak elde ettikleri bilgilerden bir sunum yapmaları istenebilir.

Öğrencilerden din görevlilerinin yerine getirdiği cami dışı din hizmetleri hakkında araştırma yapmaları istenebilir. Öğrencilerin araştırmalarını öğrenme profillerine göre farklı yollarla sunmalarına (görsel ve sözlü sunum vb.) imkân sağlanır.

Destekleme Öğrenme süreçlerine öğrencilerin katılımlarını artırmak için gerekli görsel, işitsel ve görsel-işitsel araç gereç hazırlanabilir ve ortam düzenlemesi yapılabilir.

Öğrenciler iletişim ve dinî hitabet hakkında dijital içerik (sesli metin, video vb.) ve soru cevap etkinlikleriyle desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. ÜNİTE: DİNÎ HİTABET UYGULAMALARI

Bu ünite de öğrencilerin vaazı, hutbeyi ve 4-6 yaş grubuna yönelik din eğitimi ni usulüne uygun olarak yerine getirebilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ DAB8. Hitabet ve Mesleki Uygulama Becerisi (DAB8.1. Hitabet Uygulama, DAB8.2. Mesleki Uygulama)

KAVRAMSAL BECERİLER -

EĞİLİMLER E1.4. Kendine İnanma (Öz Yeterlilik), E1.5. Kendine Güvenme (Öz Güven), E2.1. Empati

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık)

Değerler D3. Çalışkanlık, D9. Merhamet, D14. Saygı, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER Hadis, Kur'an-ı Kerim, Tefsir

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER DAB1. Temel Kaynakları Kullanma (DAB1.1. Kur'an-ı Kerim Meallerine Başvurma, DAB1.2. Hadis Kaynaklarına Başvurma, DAB2.1. Kaynak Kullanımını Yönetme, DAB7. Tilavet (DAB7.3. Ezbere Okuma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

HMU.11.2.1. Vaazı usulüne uygun olarak yerine getirebilme

- a) Vaazı diğer hitabet türlerinden ayırt eder.
- b) Uygulayacağı vaaza yönelik ön hazırlık yapar.
- c) Vaazı usulüne uygun biçimde uygular.
- ç) Vaaz ile ilgili uygulama süreçlerini değerlendirir.

HMU.11.2.2. Hutbeyi usulüne uygun olarak yerine getirebilme

- a) Hutbeyi diğer hitabet türlerinden ayırt eder.
- b) Uygulayacağı hutbeye yönelik ön hazırlık yapar.
- c) Hutbeyi usulüne uygun biçimde uygular.
- ç) Hutbe ile ilgili uygulama süreçlerini değerlendirir.

HMU.11.2.3. 4-6 yaş grubuna yönelik din eğitimi usulüne uygun olarak yerine getirebilme

- a) 4-6 yaş din eğitiminin temel ilkelerini ve uygulanma esaslarını açıklar.
- b) 4-6 yaş grubuna yönelik din eğitimi etkinliklerine ilişkin ön hazırlık yapar.
- c) 4-6 yaş grubuna uygun din eğitimi sürecini usulüne uygun biçimde tatbik eder.
- ç) 4-6 yaş din eğitimi uygulama sürecini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Vaaz Uygulaması
Hutbe Uygulaması
4-6 Yaş Grubu Din Eğitimi Uygulaması

Anahtar Kavramlar

hatip, hutbe, mihrap, minber, vaaz

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; yapılandırılmış grid, çıkış kartı, kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, dereceli puanlama anahtarı, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve karşılaştırma tabloları kullanılarak değerlendirilebilir.

Hizmet Peygamber'in hutbelerinin temel özelliklerini ve mesajlarını ele alan bir program için konuşma metni hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "konuyu araştırma, kaynak kullanma, metnin konuyu kapsamı, dil ve anlatım kurallarına uygunluk" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin vaaz ve hutbenin önemini bildiği, ayrıca daha önce vaaz ile hutbe dinleme deneyimine sahip olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilerin din eğitiminde yaş ve gelişim düzeyine uygunluğun önemini bildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci

Öğrencilerden dinledikleri bir vaaz veya sohbette hangi unsurları etkileyici bulduklarına dair görüşleri alınarak konuyla ilgili ön bilgileri belirlenebilir.

Hutbelerin irşat faaliyetlerindeki yeri hakkında öğrencilerin görüşleri alınarak ön bilgileri belirlenebilir.

4-6 yaş grubuna yönelik din eğitiminin çocukların manevi gelişimine etkisi hakkında öğrencilerin görüşleri alınarak ön bilgileri belirlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin, dinî hitabetin hazırlık süreçlerine ilişkin bilgilerden yararlanarak hitabet uygulamalarının din hizmetlerindeki yansımalarıyla bağ kurmaları sağlanır.

Öğrenme-Öğretme

Uygulamaları

HMU.11.2.1

Vaazın tanımı, önemi ve dindeki yeri hakkında bilgi verilir. Öğrenciler vaazı diğer hitabet türlerinden ayırt eder. Hitabet becerilerinin geliştirilmesi amacıyla öğretmen tarafından belirlenen bir kavramla ilgili öğrencilerden hazırlıksız konuşma yapmaları istenebilir. Ardından öğretmen rehberliğinde vaaz konusu, konuya ilişkin ayet ve hadisler belirlenir. Belirlenen ayet ve hadisleri öğrencilerden bulmaları istenir **(DAB1.1, DAB1.2)**. Bu süreçte tefsir ve hadis kaynaklarından yararlanır. Öğrenciler uygulayacağı vaaza yönelik ön hazırlık çalışmalarını yapar ve hedef kitleye uygun bir üslup belirler. Bu süreçte "Din Hizmetlerinde İletişim ve Hitabet" konusunda edindiği planlama, içerik ve kaynak kullanımına dair bilgileri dikkate alır **(SDB1.1, DAB2.1)**. Öğrenciler vaazda okunması gereken duaları usulüne uygun biçimde ezberler ve sınıfta okur **(DAB7.3)**. Öğretmen rehberliğinde uygun bir vaaz metni belirlenir. Öğrencilerin vaaz planlamasına dair bir yol haritası oluşturarak zamanı etkili bir şekilde yönetmesi beklenir **(D3.2)**. Öğrenciler yeteneklerine güvenerek öz güven geliştirme ve belirledikleri hedeflere ulaşmak için gerekli adımları planlayıp uygular **(E1.4)**. Öğretmen rehberliğinde hazırlıklarını tamamlayan öğrenciler vaazlarını belirlenen ortamlarda (sınıf, mescit, konferans salonu vb.) usulüne uygun olarak uygular. Öğrencilerin topluluk önünde konuşurken duygularını fark etmeleri ve bu duyguların davranışlarına etkisini anlamaları sağlanır, geliştirmeleri gereken yönlerini belirtmelerine imkân tanınır **(SDB1.1)**. Bu süreçte drama veya rol oynama teknikleri kullanılabilir. Uygulama sonrasında öğrenciler, kendi performanslarını gözden geçirir; hitabet sürecindeki güçlü yönleri ve geliştirilmesi gereken alanları dereceli puanlama anahtarı veya kontrol listesi ile değerlendirir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, dereceli puanlama anahtarı, akran değerlendirme formu, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

HMU.11.2.2

Hutbe, hatip, mihrap ve minber kavramları açıklanır. Öğrenciler, hutbeyi diğer dinî hitabet türlerinden ayırt eder. Bu süreçte karşılaştırma tablosu kullanılabilir. Peygamber Efendimiz'in "Veda Hutbesi" örnek olarak öğrencilerle paylaşılır. Ayrıca öğretmen rehberliğinde örnek hutbe uygulamaları incelenir. Bu süreçte Eğitim Bilişim Ağı (EBA) veya genel ağda yer alan güvenilir kaynaklardan yararlanılabilir **(OB2)**. Cuma namazının kılınışı ve hutbenin uygulama aşamalarına dair bilgi verilir. Hutbeyle ilgili dinî hükümlere, cuma ve bayram hutbelerinin farklılıklarına değinilir. Bu aşamada öğrencilere yapılandırılmış çalışma yaprakları verilebilir. Öğrenciler, hutbede okunması gereken duaları kurallarına uygun biçimde ezberler ve sınıfta okur **(DAB7.3)**. Hutbe uygulamalarının yerine getirilmesinde bilişsel çıkarlık yönteminden yararlanılabilir. Öğrenciler hutbenin hazırlık sürecine ilişkin planlama, içerik ve kaynak kullanımı ile ilgili önceden edindiği bilgileri dikkate alır **(SDB1.1)**. Bu doğrultuda uygulanacak hutbe metni öğretmen rehberliğinde belirlenir. Hutbeye yönelik ön hazırlık çalışmaları yapılır ve hedef kitleye uygun bir üslup belirlenir. Öğrencilerin hutbe uygulaması sürecinde topluluk önünde öz güvenli bir biçimde ifade becerilerini kullanmaları beklenir **(E1.5)**. Öğretmen rehberliğinde hazırlıklarını tamamlayan öğrenciler, hutbelerini okulun ve çevrenin imkânları çerçevesinde belirlenen yerlerde usulüne uygun biçimde uygular. Uygulama sonrasında öğrenciler hutbe sunum sürecini gözden geçirir ve güçlü yönleri ile geliştirilmesi gereken alanları değerlendirir. Bu süreçte öz değerlendirme veya akran değerlendirme formları kullanılabilir. Öğrencilerin hutbe uygulaması sürecinde farklı kültürel ve bireysel özelliklere sahip dinleyicilere hitap ederken temiz ve bakımlı olması, saygılı, kapsayıcı ve anlayışlı bir tutum sergilemeleri beklenir **(D14.3, D18.1)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu, kontrol listesi, dereceli puanlama anahtarı, kavram haritası, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Hız. Peygamber'in hutbelerinin temel özelliklerini ve mesajlarını ele alan bir program için konuşma metni hazırlama, performans görevi olarak verilebilir. Bu performans görevi "konuyu araştırma, kaynak kullanma, metnin konuyu kapsamı, dil ve anlatım kurallarına uygunluk" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu ile değerlendirilebilir.

HMU.11.2.3

Öğrencilerden çocukluk dönemlerindeki inanç ve ibadetle ilgili yaşantılarını paylaşmaları istenebilir. Bu paylaşımlar aracılığıyla öğrencilerin 4-6 yaş grubundaki çocukların duygu ve düşüncelerini empati kurarak anlamaları beklenir **(E2.1)**. 4-6 yaş grubu çocukların gelişim özelliklerine değinilir ve din eğitimi sürecinde dikkat edilmesi gereken hususlar vurgulanır. Bu aşamada istasyon, rol oynama ve örnek olay inceleme gibi aktif öğrenme yöntemlerinden yararlanılabilir. Öğrenciler, 4-6 yaş din eğitiminin temel ilkelerini ve uygulanma esaslarını açıklar. 4-6 yaş din eğitimi uygulamalarında eğitsel oyun tekniklerinden örnekler sunularak öğrencilerin bu tekniklerden etkili biçimde yararlanmaları desteklenir. Öğrenciler, 4-6 yaş din eğitiminin temel ilkeleri ve uygulanma esasları doğrultusunda bu yaş grubuna yönelik din eğitimi uygulaması için ön hazırlık yapar, çocukların gelişim düzeyine uygun yöntem ve materyalleri belirler. 4-6 yaş din eğitimi uygulamalarına ilişkin bilgiler, öğrenciler tarafından dikkate alınır **(SDB1.1)**. Hazırlıklarını tamamlayan öğrenciler, 4-6 yaş grubuna uygun din eğitimi sürecini Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında veya sınıf ortamında usulüne uygun biçimde tatbik eder. 4-6 yaş din eğitimi uygulamaları sürecinde öğrencilerin çocuklara karşı şefkatli ve duyarlı bir yaklaşım sergilemeleri, çocukların bireysel farklılıklarını gözetmeleri beklenir **(D9.2)**. Uygulama sonrasında öğrenciler; öz değerlendirme formu ile kendi performanslarını gözden geçirir, güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini belirleyerek 4-6 yaş din eğitimi sürecini değerlendirir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, öz değerlendirme formu, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Peygamber Efendimiz'in, Hulefayırâşidin'in veya Müslüman ordu komutanlarının hutbelerinden örnekler seçilerek öğrencilerden bu hutbeleri içerik, üslup ve konu bakımından değerlendirmesi istenebilir. Öğrencilerin araştırma sonuçlarını öğrenme profillerine göre farklı yollarla (örneğin sözlü sunum, görsel materyal, dijital afiş vb.) paylaşımlarına imkân sağlanır.

Destekleme Öğrenciler, dinî hitabet uygulamaları hakkında bilgiler içeren grafik düzenleyiciler ve şemalar yapabilir. Öğrenciler, dijital içerikler (sesli metin, video vb.) ve soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir. Öğrenciler öğretmen rehberliğinde gruplara ayrılarak akran öğretimi yapabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. ÜNİTE: TESBİHAT VE DUALAR

Bu ünite de öğrencilerin cami musikisi örneklerini dua örneklerini usulüne uygun biçimde yerine getirebilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 16

ALAN BECERİLERİ DAB8. Hitabet ve Mesleki Uygulama Becerisi (DAB8.2. Mesleki Uygulama)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** -

EĞİLİMLER E1.3. Azim ve Kararlılık

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme Becerisi), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler D4. Dostluk, D10. Mütevazılık, D14. Saygı

Okuryazarlık Becerileri OB2. Dijital Okuryazarlık

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Hadis, Tefsir, Türk Dili ve Edebiyatı

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** DAB7. Tilavet (DAB7.3. Ezbere Okuma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

HMU.11.3.1. Cami musikisi örneklerini usulüne uygun biçimde yerine getirebilme

- a) Cami musikisi örneklerinin süreç ve kurallarını açıklar.
- b) Cami musikisi örneklerini icra etmek için ön hazırlık yapar.
- c) Cami musikisi örneklerini usulüne uygun biçimde tatbik eder.
- ç) Cami musikisi örneklerinin süreçlerini değerlendirir.

HMU.11.3.2. Dua örneklerini usulüne uygun biçimde yerine getirebilme

- a) Dua örneklerinin süreç ve kurallarını açıklar.
- b) Dua örneklerini icra etmek için ön hazırlık yapar.
- c) Dua örneklerini usulüne uygun biçimde tatbik eder.
- ç) Dua örneklerinin süreçlerini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Cami Musikisi Örnekleri

Dua Örnekleri

Anahtar Kavramlar

aşrışerif, ezan, istiğfar, kamet, mevlit, musiki, salatiümmiyye, sela, tekbir, tesbihat, tövbe

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; yapılandırılmış grid, çıkış kartı, kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, doğru yanlış soruları, eşleştirme tablosu, kontrol listesi, öz değerlendirme formu, akran değerlendirme formu ve bağlam temelli sorular değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden dinî musikinin din hizmetlerine katkısına ilişkin bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; “amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sunum yapma” ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ile değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin ezan ve kametin metnini bildiği, ezan ile kametin Müslümanların dinî hayatındaki öneminin bilincinde olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilerin namazdan sonra bazı tesbihatların ve bazı vakitlerde aşırışerifin okunduğunu bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme

Süreci Öğrencilerin ezan, kamet, sela, tekbir, namaz tesbihatı ve aşırışerifin hangi durumlarda okunduğuna dair görüşleri alınarak hazır bulunuşlukları tespit edilebilir.

Öğrencilerden dua ettikten sonra neler hissettiklerine dair duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri sağlanarak öğrencilerin duanın önemiyle ilgili ön bilgileri belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerin cami musikisine ilişkin deneyimlerini ifade etmeleri sağlanarak mevcut bilgi birikimleriyle günlük yaşam arasında bağ kurmaları sağlanabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

HMU.11.3.1

İslam kültüründe musikiye verilen öneme değinilerek ezan, kamet, sela, salâtümmiyye, tekbir, namaz tesbihatı, aşırışerif ve mevlidin cami musikisi örnekleri arasında yer aldığı belirtilir. Ezan ve kamet kavramları açıklanarak ezan konusunda yazılmış dizeler öğrencilerle paylaşılabilir. Ezanın Müslümanlar için manevi değerine dair sorular sorularak öğrencilerin düşüncelerini ifade etmeleri sağlanır (**SDB2.1**). Bu aşamada hızlı tur tekniği kullanılabilir. Ezanla ilgili ayet ve hadisler verilerek öğrencilerin; ezanın önemini kavramaları ve manevi değerlere duyarlı davranma hususunda hassasiyet göstermeleri sağlanır (**D14.3**). Sela, salâtümmiyye kavramları açıklanarak selanın dinî boyutuna ve hangi zamanlarda okunduğuna değinilir. Selanın toplumda millî birlik duygusunu güçlendiren, ortak sorumluluk bilincini harekete geçiren yönü üzerinde durulur. Bu kapsamda yakın tarihte yaşanmış olaylarda okunan selaların toplum üzerindeki etkisine değinilir. Tekbir, namaz tesbihatı, aşırışerif ve mevlit kavramları hakkında bilgi verilerek uygulama usullerine kısaca değinilir. Öğrencilere cami musikisi örneklerinden kısa ses kayıtları dinletilebilir veya video içerikleri izletilebilir. Bu aşamada öğretmen, örnek okuyuşları kendisi de seslendirebilir. Ayrıca öğrencilerin genel ağ üzerinden konuyla ilgili güvenilir içerikleri (EBA, Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından geliştirilen dijital platformlar vb.) incelemeleri sağlanır (**OB2**). Dinî musiki örneklerinin topluluk önünde doğru ve akıcı bir biçimde ezbere okunması için çalışmalar yapılır (**DAB7.3**). Öğrenciler, cami musikisi örneklerinin süreç ve kurallarını açıklar. Bu süreçte eşleştirme tablosu kullanılabilir. Öğrenciler cami musikisi örneklerini icra etmek için ön hazırlık yapar. Ön hazırlık sürecinde öğrencilerin küçük gruplar hâlinde çalışmaları, görev paylaşımı yapmaları ve süreci karşılıklı destekleyerek yürütmeleri sağlanır (**SDB2.2**). Öğrencilerin çalışmalar sırasında arkadaşlarının gelişimine ve hedeflerine ulaşmalarına destek olmayı önceleyen dostluk temelli tutumlar geliştirmeleri teşvik edilir (**D4.1**). Öğretmen rehberliğinde yapılan çalışmaların ardından öğrenciler cami musikisi örneklerini usulüne uygun biçimde tatbik eder. Uygulama sonrasında öğrenciler, cami musikisi örneklerini yerine getirirken güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini öz değerlendirme formu ile belirleyerek değerlendirme yapar. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, eşleştirme tablosu, doğru yanlış soruları, bağlam temelli ve kısa cevaplı sorular, öz değerlendirme formu, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden dinî musikinin din hizmetlerine katkısına ilişkin bir bilgi görseli hazırlamaları istenebilir. Performans görevi; "amaç belirleme, bilgi toplama, bilgileri düzenleme ve görselleştirme, sunum yapma" ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı kullanılarak geri bildirim verilebilir.

HMU.11.3.2

Ayet ve hadislerden örnekler verilerek duanın önemi üzerinde durulur. Dua örnekleri “ezan, yemek, iftar, hatim, tövbe istiğfar duası ve şifa duaları” ile sınırlandırılır. Dua metinleri anlamlarıyla birlikte paylaşılarak her bir duanın hangi durumlarda ve ne zaman edildiği açıklanır. Ayrıca bu dualarla ilgili ayet ve hadislerle yer verilir. Öğrencilerin kavramları doğru anlama düzeyi kısa cevaplı sorular ve yapılandırılmış grid ile ölçülebilir. Bu dualarla ilgili Hz. Peygamber’in sünneti ile İslam geleneğinde benimsenen adap ve kurallar üzerinde durulur. Böylece öğrenciler dua örneklerinin süreç ve kurallarını açıklar. Yemek ve iftar dualarının anlamlarından hareketle öğrencilerin verilen nimetler için Allah’a (cc) şükretmenin ve emek verenlere teşekkür etmenin önemini kavramaları sağlanır **(D14.1)**. Öğrencilerin dua metinlerini usulüne uygun biçimde ezberleyebilmeleri için gereken çalışmalar öğretmen rehberliğinde yürütülür. Ezberlenecek dualar sınıfta öğretmen tarafından birkaç defa okunur, bu dualar öğrencilere dijital yollarla dinletilir veya izletilir. Öğrenciler dua örneklerini icra etmek için dinî hitabet unsurlarını dikkate alarak ön hazırlık yapar. Duaların topluluk önünde doğru ve akıcı bir biçimde ezbere okunması için çalışmalar yapılır **(DAB7.3)**. Öğrenciler hazırlık aşamasında kartlarla ezber ve ses kaydıyla tekrar tekniği ile pekiştirme yöntemlerinden yararlanmanın yanında çalışma kâğıdı gibi materyallerle desteklenebilir. Ezberlenen duaların pekiştirilmesinde akran öğretimi yönteminden yararlanılabilir. Öğrencilerin kendi öğrenme durumlarını geliştirmeye yönelik seçtikleri teknik üzerinde düzenli pratik yapmaları sağlanır **(SDB1.2)**. Öğrencilerin hedeflerine ulaşmak için ezber çalışmalarında düzenli tekrar yaparak azim ve kararlılık göstermeleri beklenir **(E1.3)**. Hazırlık sürecini tamamlayan öğrenciler, öğrendikleri dua örneklerini usulüne uygun biçimde tatbik eder. Uygulama sonrasında öğrenciler, dua örneklerini ve uygulama süreçlerini gözden geçirir; güçlü ve geliştirilmesi gereken yönlerini değerlendirir. Bu süreçte öz değerlendirme, akran değerlendirme formu ve kontrol listesi kullanılabilir. Öğrencilerin kendi başarı ve yeteneklerini nesnel olarak değerlendirmeleri, övünmekten kaçınmaları ve yapıcı bir tutumla kendini bilme becerilerini geliştirmeleri sağlanır **(D10.2)**. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kontrol listesi, kavram haritası, öz değerlendirme, akran değerlendirme, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

Zenginleştirme Öğrencilerin ezanın makamlara göre okunması geleneğine ilişkin örnekleri araştırmaları, farklı makamlarla okunan ezan örneklerini incelemeleri ve arkadaşlarıyla paylaşmaları sağlanabilir. Öğrencilerin öğrenme özelliklerine göre konuya uygun ürünler oluşturmalarına (makamları tanıtan bilgi poster, kısa değerlendirme raporu, makamların ses özelliklerini gösteren dijital sunum, farklı makam örneklerini karşılaştıran tablo vb.) fırsat verilebilir.

Destekleme Cami musikisiyle ilgili doğru-yanlış, boşluk doldurma, eşleştirme, sözcük avı gibi etkinliklerin yanında EBA’da yer alan dijital içerikler de kullanılabilir. Öğrenciler gruplara ayrılarak akran öğretimi uygulanabilir.

Öğrenciler dijital içerik (sesli metin, video vb.), soru cevap etkinlikleri ile desteklenebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. ÜNİTE: DİNİ MERASİMLER

Bu ünite de öğrencilerin sosyal yaşamda yer alan dinî merasimleri ve cenazeye ilgili dinî işlemleri usulüne uygun biçimde yerine getirebilmesi amaçlanmaktadır.

DERS SAATİ 20

ALAN BECERİLERİ DAB8. Hitabet ve Mesleki Uygulama Becerisi (DAB8.2. Mesleki Uygulama)

**KAVRAMSAL
BECERİLER** –

EĞİLİMLER E1.1. Merak, E3.7. Sistemati k l i k

**PROGRAMLAR ARASI
BİLEŞENLER**

**Sosyal-Duygusal
Öğrenme Becerileri** SDB2.1. İletişim

Değerler D2. Aile Bütünlüğü, D4. Dostluk, D12. Sabır, D15. Sevgi, D16. Sorumluluk, D19. Vatanseverlik

Okuryazarlık Becerileri –

**DİSİPLİNLER ARASI
İLİŞKİLER** Fıkıh, Hadis

**BECERİLER ARASI
İLİŞKİLER** DAB7. Tilavet (DAB7.3. Ezbere Okuma)

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

HMU.11.4.1. Sosyal yaşamda yer alan dinî merasimleri usulüne uygun biçimde yerine getirebilme

- a) Sosyal yaşamda yer alan dinî merasimlerin süreç ve kurallarını açıklar.
- b) Bu dinî merasimlerin uygulanışı için gerekli ön hazırlıkları yapar.
- c) Dinî merasimleri usulüne uygun biçimde tatbik eder.
- ç) Dinî merasimlerin uygulama süreçlerini değerlendirir.

HMU.11.4.2. Cenazeyle ilgili dinî işlemleri usulüne uygun biçimde yerine getirebilme

- a) Cenazeyle ilgili dinî işlemlerin süreç ve kurallarını açıklar.
- b) Cenazeyle ilgili dinî işlemler için ön hazırlıkları yapar.
- c) Cenazeyle ilgili dinî işlemleri usulüne uygun biçimde tatbik eder.
- ç) Cenazeyle ilgili dinî işlemlerin süreçlerini değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Sosyal Yaşamda Dinî Merasimler

Cenazeyle İlgili Dinî İşlemler

Anahtar Kavramlar

cihat, defin, gasil, gazi, kandil, nikâh, nişan, şehit, taziye, teçhiz, tekfin, teşyi

ÖĞRENME KANITLARI (ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME)

Öğrenme çıktıları; çıkış kartı, kısa cevaplı sorular, açık uçlu sorular, tanılayıcı dallanmış ağaç, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, akış şeması ve gözlem formu, kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden mübarek gün ve geceler ile ilgili sınıf panosu hazırlamaları istenebilir. Bu performans görevi “bilgi toplama, içerik, özgünlük ve estetik” ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller Öğrencilerin sosyal yaşamda insanın doğumundan ölümüne kadar çeşitli dinî merasimlerin yapıldığını bildiği kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci Dinî merasimlerde din görevlilerinin sundukları hizmetlerden hangilerini bildiklerine dair öğrencilerin görüşleri alınarak ön bilgileri belirlenebilir.

Vefat eden kişinin ardından yapılması gerekenlerle ilgili öğrencilerin görüşleri alınarak ön bilgileri belirlenebilir.

Köprü Kurma Öğrencilerden dinî merasimlere dair gözlemlerini aktarmaları istenir. Bu paylaşımlardan hareketle dinî merasimlerin toplumsal birliği pekiştirmedeki etkisiyle bağ kurulabilir.

Öğrenme-Öğretme Uygulamaları

HMU.11.4.1

Sosyal yaşamda yaygın olarak gerçekleştirilen dinî merasimler hakkında bilgi verilir. Bu merasimler “ad koyma, sünnet, asker uğurlama, nişan ve nikâh, mevlit, kurban, mübarek gün ve geceler” olarak sınırlandırılır. “...Çocuklarınıza güzel isimler koyunuz.” (Ebu Davud, “Edeb”, 61) hadisi öğrencilerle paylaşılır. İslam’da yeni doğan çocuğa güzel isim verme geleneğinin taşıdığı anlam ve önem konusuna değinilerek ad koyma merasimi hakkında bilgi verilir. Sünnet olmanın dinî boyutu ve sağlık açısından önemine değinilerek sünnet geleneği hakkında bilgi verilir. Sünnet merasimine ilişkin örnek bir dua metnine yer verilir. Cihat, şehit ve gazi kavramları ayet ve hadislerle delillendirilerek açıklanır. Öğrencilerden toplumda askerlik görevine hangi anlamların yüklendiğine ilişkin düşüncelerini paylaşmaları istenir (**SDB2.1**). Bu aşamada yaratıcı yazma teknikleri kullanılabilir. Bu bağlamda askerlerin neden “Mehmetçik” olarak anıldığıyla ilişki kurulur. Askerliğin bir vatandaşlık görevi olduğu belirtilerek vatanseverlik hususunda hassasiyet göstermeleri sağlanır (**D19.1**). Öğrencilerin ülkelerine duydukları sevgiyi samimi bir şekilde göstermeye istekli olmaları sağlanır (**D15.3**). Asker uğurlama merasiminde okunabilecek bir dua ve konuşma örneği verilir. Ailenin kurulmasında temel teşkil eden evlilik konusu ele alınır. Aile kurumunun önemini benimseyerek onun devamlılığı için çaba göstermenin gerekliliği hususunda hassasiyet göstermeleri sağlanır (**D2.1**). Nişan ve nikâh merasiminde yapılabilecek örnek konuşma metni ve edilebilecek dua örneğine yer verilir. Öğrencilerin mevlit merasimi hakkında merak ettiklerini sormaları teşvik edilir (**E1.1**). Soru-cevap tekniği bu süreçte kullanılabilir. Ülkemizde yapılan mevlit merasimleri hakkında öğrencilere bilgi verilir. Kurban, dinî bayramlar, mübarek günler ve kandiller konusuna değinilir. Bu günlerde yapılabilecek dinî uygulamalar hakkında bilgi verilir. Öğrenciler dinî merasimlerin süreç ve kurallarını açıklar. Bu dinî merasimlerin uygulandığı için gerekli ön hazırlıkları yapar. Bu aşamada öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkarmak amacıyla beyin fırtınası ve soru-cevap tekniklerinden yararlanılabilir. Öğrenciler dinî merasimleri usulüne uygun biçimde tatbik eder ve bu merasimlerin uygulama süreçlerini öz değerlendirme ve akran değerlendirme formları ile değerlendirir. Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, öz değerlendirme, akran değerlendirme, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, yapılandırılmış grid ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

Performans görevi olarak öğrencilerden mübarek gün ve geceler ile ilgili sınıf panosu hazırlamaları istenebilir. Bu performans görevi “bilgi toplama, içerik, özgünlük ve estetik” ölçütlerine göre dereceli puanlama anahtarı ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

HMU.11.4.2

Ayet ve hadislerden örnekler verilerek dünya hayatının geçiciliğine ve ölümün hakikat olduğuna dikkat çekilir. Muhtazar ve telkin kavramları açıklanarak vefat öncesinde ve esnasında yapılması gerekenler hakkında öğrencilere bilgi verilir. Böylece öğrencilerin sahip olduğu inancın gereklerini yerine getirmeleri ve metanetli davranışları sağlanır **(D12.2, D16.3)**. Teçhiz, gasil ve tekfin kavramları açıklanarak cenazenin yıkanması ve kefenlenmesi hakkında bilgi verilir. Cenaze namazının kılınışı açıklanır. Bu süreçte fıkıh dersi namaz ibadeti konusundan yararlanılır. Cenaze namazı öncesinde yapılabilecek örnek bir konuşmaya ve cenaze namazında okunacak dualara yer verilir. Duaların ezbere okunması yönünde çalışmalar yapılır. Öğrenciler, kartlarla ezber, ses kaydıyla tekrar tekniği gibi pekiştirme yöntemleri ile desteklenebilir. Duaların ezberlenmesinin pekiştirilmesinde akran öğretimi yönteminden de yararlanılabilir. Öğrenciler, cenaze dualarını usulüne uygun biçimde ezberler ve okur **(DAB7.3)**. Öğrenciler cenazeyle ilgili dinî işlemlerin süreç ve kurallarını açıklar, bunlarla ilgili ön hazırlıkları yapar. Bu süreçte gösterip yaptırma yöntemi kullanılabilir. Öğrenciler cenazeyle ilgili dinî işlemleri usulüne uygun biçimde tatbik eder. Teşyi, defin ve taziye kavramları açıklanarak defin esnasında ve sonrasında yapılması gerekenler hakkında bilgi verilir. Cenaze merasiminde slogan atma ve alkışlama gibi kaçınılması gereken hususlara değinilir. Taziye sırasında yapılabilecek bir konuşma ve okunabilecek aşırı şeriflere yer verilir. Öğrencilerin cenaze yakınlarına destek olmanın önemini fark etmeleri sağlanır **(D4.1)**. Öğrenciler cenazeyle ilgili dinî işlemlerin süreçlerini değerlendirir. Cenaze ile ilgili dinî işlemleri sistematik bir şekilde incelenir **(E3.7)**. Bu aşamada akış şemasından yararlanılabilir Ölçme ve değerlendirme uygulamalarında kavram haritası, gözlem formu, doğru yanlış soruları, bağlam temelli sorular, kısa cevaplı sorular, yapılandırılmış grid, akış şeması ve açık uçlu sorular kullanılabilir.

FARKLILAŞTIRMA

- Zenginleştirme** Öğrencilerden Türk-İslam edebiyatında mevlit türünün yeri ve mevlit örneklerini araştırmaları, elde ettikleri bulguları yazılı veya sözlü bir sunumla paylaşımları istenebilir.
- Destekleme** Dinî merasimleri konu alan sade ve anlaşılır özetler hazırlanarak öğrencilere sunulur. Öğrencilerin dinî merasimlerin gündelik yaşam içindeki yerini fark edebilmeleri amacıyla gerekli görsel ve işitsel materyaller kullanılır, öğrenme ortamı öğrenci ihtiyaçlarına göre düzenlenir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

